

Výročná správa
Obce Mengusovce
za rok 2013

Vypracovala: Viera Jarošová

Milan Vechter
starosta obce

Identifikačné údaje:

Názov: Obec Mengusovce

adresa pre poštový styk: Obec Mengusovce, 059 36 Mengusovce 123

Tel. a fax: 052/7754961, 052/7754831

e-mail: obecmengusovce@stonline.sk

web: www.mengusovce.sk

okres: Poprad

IČO: 00326402

DIČ: 2021212699

Právna forma: právnická osoba

Deň vzniku: Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok sa riadi zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a Ústavou SR

Rozloha obce: 894 ha

Počet obyvateľov k 31.12.2013: 638

Kategória	Spolu	Muži	Ženy
Vek od 0 – 3 rokov	24	11	13
Vek od 4 – 6 rokov	33	16	17
Vek od 7 – 14 rokov	78	38	40
Vek od 15 – 17 rokov	22	12	10
Vek od 18 – 60 rokov	374	183	191
Vek nad 60 rokov	107	47	60
Spolu	638	307	331

Základné orgány obce:

1. obecné zastupiteľstvo
2. starosta obce

Obecné zastupiteľstvo:

Dňa 16. 12. 2010 sa konalo ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva, na ktorom zložili sľub poslanci, ktorí boli zvolení dňa 27. 11. 2010 vo voľbách do orgánov samosprávy obcí na obdobie 4 rokov v počte 7. Dňa 9. marca 2013 sa konali nové voľby do obecného zastupiteľstva z dôvodu smrti p. Pavla Zbella v roku 2012. Do týchto nových volieb kandidovali: Jaroslav Hrablay, Ing. Jaroslav Jaroš, Pavol Krejnus a Marianna Skokanová. Za nového poslanca obecného zastupiteľstva bol zvolený p. Pavol Krejnus počtom 42 platných hlasov, ďalší v poradí boli zvolení p. Jaroslav Jaroš a p. Marianna Skokanová s rovnakým počtom 32 platných hlasov a p. Jaroslav Hrablay s počtom platných hlasov 12. Dňa 28. 10. 2014 sa p. Pavol Krejnus vzdal mandátu poslanca, na jeho miesto postúpil p. Jaroslav Jaroš. Od 1. 11. 2014 je p. Pavol Krejnus zamestnancom Obce Mengusovce.

Poslanci obecného zastupiteľstva:

- Peter Basarik, Mengusovce č. 73
- Vratislav Gallo, Mengusovce č. 131
- Peter Gontkovič, Mengusovce č. 149
- Jaroslav Hámor, Mengusovce č. 61
- Ing. Pavol Rataj, Mengusovce č. 80
- MUDr. Rastislav Šaling, Mengusovce č. 98
- Ing. Jaroslav Jaroš, Mengusovce 185

Obecné zastupiteľstvo rozhodovalo na svojich zasadnutiach o základných otázkach činnosti obce. Zasadnutia sa konali v dňoch 13. 2., 21. 3., 15. 5., 25. 7., 24. 10., a 12. 12. v zasadačke obecného úradu. Pozvánka na zasadnutie bola zverejnená na úradnej tabuli najneskôr 3 dni pred konaním zasadnutia. Každé zasadnutie bolo verejné.

Prvá písomná zmienka o obci: z roku 1398, pričom však s určitou vieme, že historické pramene obce siahajú minimálne do obdobia rokov 1245 – 1250, postavenia rímsko-katolíckeho kostola a zrejme až do čias Tatárskeho vpádu, čo znamená do samého začiatku 13. storočia.

Najväčšie pamätihodnosti v obci:

Rímsko-katolícky kostol Svätého Tomáša postavený v ranogotickom štýle s románskymi prvkami. Postavený bol v prvej tretine alebo druhej štvrtine 13. storočia na najvyššom pahorku pri veľkej ceste (Via magna). Okolo neho bol múr 80 cm hrubý, asi 2 metre vysoký, ktorým bol kostol obohatený na spôsob pevnosti. Použitý materiál bol kameň spájaný páleným vápnom. Kostol bol naposledy renovovaný v rokoch 1970 – 1972.

Významní rodáci a občania:

Janko Rodofub Borbis (1832 – 1912) – rodák z Vrbice pri Liptovskom sv. Mikuláši. Spočiatku bol mendikom na Hodžovej fare. Keďže bol veľmi nadaný, M. M. Hodža podporoval jeho štúdiá na gymnáziu v Rožňave a lýceu v Kežmarku. V Mengusovciach pôsobil ako učiteľ v r. 1851 – 1856. Učením si šetril na ďalšie štúdiá vo Viedni a v Lipsku. Tu vychádza v nemčine jeho hlavné dielo „O histórii evanjeliekej cirkvi v Uhorsku“, za ktoré mu bola v Lipsku udelená hodnosť licenciáta teológie. Štúdiá dokončil v Rottoku a Erlandách. Vo Schwerine vydáva svoje ďalšie dielo „Hochzeits-bräuche der Slowaken“ (Svadobné zvyky Slovákov), v ktorých čerpal z bohatého prameňa mengusovských zvyklostí pri sobášoch. Dr. Karol Kuzmány ho vysvätil za evanjelického kňaza v Turčianskom sv. Martine. Pôsobil v Sliezkom Tešine, kde redigoval poľský mesačník „Zwiastum ewangelizny“. Od roku 1871 pôsobil v Nemecku, kde žil až do svojej smrti v r. 1912.

Michal Šoltýs (1802 – 1862) – rodák z Mengusovciac, važecký farár, ktorý prispieval do Cirkevných listov a do Slovenských novín vo Viedni. Jeho dopisy a články uverejňujú Slovenské národné noviny, časopis Orol tatranský a Slovenské pohľady.

Karol Plicka – profesor a národný umelec, ktorý začal objavovať Tatry v r. 1924 – 1925 práve v Mengusovciach.

Vzdelanostnú a kultúrnu úroveň obce najviac pozdvihol zaslúžilý učiteľ Ludovít Manco (1905 – 1968), rodák zo Závažnej Poruby, ktorý nastúpil na tunajšiu kantorsko-učiteľskú

stanicu v roku 1927 ako učiteľ začiatočník a ktorá bola viac ako 41 rokov jeho jedinou. Vzdelával a vychovával niekoľko generácií, za jeho pôsobenia sa v obci rozvíjalo ochotnícke divadlo, od roku 1933 bol aj kronikárom obce. 4. septembra 2011 bola na jeho počesť na budove dnešnej materskej školy umiestnená pamätná tabuľa.

Zaujímavosti z histórie a súčasnosti obce:

Pôvodná dedina – to boli vlastne usadlosti roztrúsené v chotári. V priebehu vyvoja sa poloha obce viackrát menila. Napríklad v roku 1583 žili na Guščiencoch 3 rodiny, v roku 1614 na Preiskách 11 rodín, ale v roku 1796 už na Pohvorkách žilo 343 obyvateľov. Trvalo celé storočia, kým sa kustódi z liptovskej hranice pomaly presúvali bližšie ku kostolu na dnešné Intravilanty. Na tomto mieste prečkali tri storočia, reformáciu, protireformáciu a všetky povstania a prenasledovania. Dodnes sa miesto pôvodnej dediny volá „Vyše Vsi“.

Začiatkom 18. storočia sa začali presúvať na dnešné územie. Viackrát vyhoreli, roku 1713 do tla. Ešte v roku 1720 bolo v obci iba 6 gazdov. Predpokladá sa, že v tomto čase vyhorel aj drevený majer na Hliniskách. Podľa konskripcie z r. 1831 už nachádzame obyvateľov presťahovaných na Pahvorkách, takže kostol sv. Tomáša bol poslednou budovou na vysnom konci dediny. Toto sťahovanie trvalo asi 200 rokov. Roku 1900 mali Mengusovce 54 domov spolu so školou a dvoma kostolmi. V prvej tretine minulého storočia obec zachvátili dva veľké požiare. Najprv horel vyšný koniec a v roku 1921 zhorel celý nižný koniec dediny. V prvej svetovej vojne zahynulo 7 obyvateľov, ktorých mená sú na pamätnej tabuli v evanjelickom chráme. Druhá svetová vojna si vyžiadala 1 život – Ondreja Šoltysa, ktorý sa zapojil do povstania, zranený bol odvečnený do koncentračného tábora, kde tragickou smrťou zahynul. Po druhej svetovej vojne roku 1946 nastáva povojnové presídľovanie na južné pohraničie. Od nás do Šale – Veče odišlo 7 rodín. Po prekonaní povojnovej krízy sa začína ľudom lepšie dariť, dedina sa rozrastá. V obci je v tom čase 112 čísel, vrátane Popradského Plesa so 4 budovami. V roku 1960 počas územnej reorganizácie sme boli zlúčení so susednou obcou Štôla. Takýto stav trval až do roku 1990, kedy sa Štôla oddelila. Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov je v Mengusovciach 146 domov a 182 bytov.

V súčasnosti je obec známa najmä športovými aktivitami. Futbalový klub I. FC Mengusovce reprezentuje obec v okresných futbalových súťažiach v kategórii muži a mladší žiaci. Pravidelne je usporiadateľom futbalového turnaja, ktorý má niekoľkoročnú tradíciu. Významným športovým podujatím je Mengusovské rodeo, podujatie organizované športovými jazdeckými klubmi a Obcou Mengusovce s celoslovenskou účasťou a päťdesiatročnou tradíciou. V obci sa konali po niekoľkých rokoch aj národné aj medzinárodné preteky vo vytrvalostnom jazdení, organizátorom bol SJK Šamorín. Zúčastnili sa ich aj jazdci miestnych jazdeckých klubov. Významné umiestnenie 4. miesto v medzinárodnej súťaži dosiahol p. Vratislav Gallo z JK Jagal Mengusovce. V priebehu roka úspešne reprezentoval obec na ďalšom medzinárodnom podujatí, ktoré sa konalo v Šamoríne.

Symbole obce:

Erb obce:

Mengusovce svoj erb nemali. Z hľadiska tvorby obecného erbu je najdôležitejšia skutočnosť, že tunajší kostol z druhej tretiny 13. storočia bol zasvätený svätému Tomášovi. Jeho obraz sa zachoval na pečati zo 17. storočia, ktorú používala obec aj cirkev. V strede pečatného poľa vidno postavu muža s kopijou a písmena „S“ a „T“, čo znamená sv. Tomáš. Na pečati je rukopis „SOGILL MENGUSFALVEN IMPENS, I.G. R. 1639“. Autor návrhu obecného erbu Ing. Pavol Rataj roku 1994 citlivo vyriešil otázku obecnej symboliky – obecného erbu. Postavu sv. Tomáša nahradil kopijou, ktorú možno chápať v cirkevnej interpretácii alebo ako spomienku na spišských kopijníkov. Autor tento symbol doplnil o

